

WANDELEN MET GOD

een aangename reis

Derde leesavond

DERDE LEESAVOND: WANDELEN MET GOD, EEN AANGENAME REIS

Bijlagen: 1.ds. A.P. Baaijens, Preek 1 januari 2017

2. ds. A. Moerkerken, Doortocht.

3. ds. Th. V.d. Groe, De bekering

4. dr. H.F. Kohlbrugge, Troost Mijn volk.

Uit de genoemde boeken en de preek van ds. Baaijens heb ik gedeelten overgenomen.

Matthew Henry schrijft in zijn boek 'De vreugde van het geloven': De Geest van Christus is de ware christenen tot een Leidsman. Daarom wordt er gezegd dat zij naar de Geest wandelen en door de Geest geleid worden (Rom. 8:1,14), zoals Gods oude Israël door de woestijn geleid werd door een wolk- en vuurkolom en de Heere daarin was.

Dominee Baaijens preekte op nieuwjaarsdag over deze Goddelijke leiding. Dominee Moerkerken schreef overdenkingen over Gods leiding met Zijn volk Israël tijdens de doortocht door de woestijn. Wij bespreken op deze avond een aantal belangrijke momenten uit deze reis.

EEN AANGENAME REIS

De praktijk van de godzaligheid wordt in de Schrift vaak aangeduid als een weg en ons wandelen in die weg. Christenen in deze wereld zijn reizigers. Als ze in de hemel komen hebben ze hun doel bereikt, zijn ze thuis. Als de hemel nu het eind van de reis is, wanneer we zo lopen als het behoort, is dat genoeg om ons verder te doen gaan en te bemoedigen op onze weg, zelfs als deze zeer onaangenaam zou zijn. Ons wordt echter gezegd dat we ook een aangename weg zullen hebben (Henry). M.Henry noemt twaalf zaken die een reis aangenaam maken. We zullen er enkele van bespreken.

Goddelijke leiding. De wolkkolom wijst de weg in de woestijn

Het maakt een reis aangenaam, als we een goede gids hebben. De Geest van Christus is de ware christenen tot een Leidsman (Henry).

Lees Bijlage 1A: ds. Baaijens

Vraag 1: Het volk werd niet verteerd door het vuur. Hoe kwam dat?

Vraag 2: Wij hebben nu geen wolk- en vuurkolom meer. Is de Heere nu niet meer bij ons?

Lees Bijlage 1 B

Vraag 3: Die wolk was tot een schaduw overdag voor de hitte, als een licht in de duisternis, wees de weg omdat er in de woestijn geen weg was. Wat is dit een rijk beeld van Christus. Waarom?

Lees Bijlage 1 C

Vraag 4: Dat hele volk was onder de wolk, 1 Kor. 10. Kwamen ze allemaal in het beloofde land?

Vraag 5: Afgezonderd onder de bediening van het genadeverbond. Wat betekent dit?

Lees Bijlage 2 A: ds. Moerkerken.

Vraag 6: In Hebr.11 : 29 lezen we over het volk Israël: 'Door het geloof zijn zij de Rode Zee doorgestaan als door het droge'. Maar we lezen ook dat ze geschreeuwd hadden tegen Mozes en tegen God toen ze daar stonden voor de Rode Zee en geen raad meer wisten. Waren ze nu opstandig of gehoorzaam, ongelovig of gelovig? Kan een mens dan ongelovig en gelovig tegelijkertijd zijn?

Zijn weg. De weg van Mara

Onze Meester heeft ons geleerd om de weg naar de hemel een nauwe weg te noemen, een weg vol droefheid en benauwdheid. Dit is waar, maar dat strijdt niet tegen de leer dat de wegen van de wijsheid liefelijk zijn. Deze liefelijkheid heeft een veel groter gewicht dan hetgeen in enige weg onaangenaam en ongemakkelijk is. (Henry)

Lees Bijlage 2 B

Vraag 7: Wat is Gods doel met de weg van Mara?

Vraag 8: Dit is ook de weg die de Heere houdt met Zijn kinderen. Welke middelen kan de Heere gebruiken om Zijn kinderen in de weg van Mara te brengen?

Vraag 9: Als wij afgeweken zijn van Gods wegen, brengen wij onszelf in de nood. Wél in Gods weg zijn en tóch in de nood komen, kan dat?

Lees Bijlage 1 D: Baaijens

Van nature wandelen we allemaal op de brede weg, bij de Heere vandaan. Jesaja zegt: 'Wij keerden ons een iegelijk naar onze eigen weg'. We moeten op de smalle weg gebracht worden. Op die weg krijg je elke dag leiding nodig. Daarbij gaat Hij een omweg, een weg die Hij nodig acht, waar Goddelijke lessen worden geleerd.

Vraag 10: Kun je enkele van die Goddelijke lessen noemen?

Vraag 11: Gods omweg was ook tot bescherming van het volk. Waarom?

Elim

Het maakt een reis aangenaam, wanneer de weg gaat door grazige weiden en langs zeer stille wateren. Zoals de Israëlieten toen zij zich legerden bij Elim, waar twaalf waterfonteinen en zeventig palmbomen waren. (Henry).

Lees Bijlage 2 C.

Vraag 12: Schaduw en water. Twee dingen die een pelgrim hier op aarde nodig heeft. Waar kun je deze dingen in geestelijk opzicht vinden?

Lees nu ook Bijlage 3: Th.v.d. Groe, over de vreugde in God; over deze aangename weg van het wandelen met God.

Zijn trouw.

Het maakt een reis aangenaam, wanneer we een goede beschermer hebben, zodat we in veiligheid kunnen reizen. (Henry).

Lees Bijlage 1 E

Vraag 13: Dominee Baaijens zegt hier: Maar voor Gods kinderen mag ook gelden: wel zorgen maar niet bezorgd zijn. Kun je uitleggen wat hij hier bedoelt?

Lees Bijlage 1 F

De Heere wees de rustplaats in de woestijn waar Hij wilde verkwikken.

Vraag 14: Hoe kan Gods volk door de woestijn?

Vraag 15: 'Hier wordt de rust geschonken, het vette van Uw huis gesmaakt'.
Wat ervaar je dan?

Hij bepaalde ook weer wanneer ze verder moesten. Dominee Moerkerken schrijft hierover in 2 C: Ze zijn een dag of zeven in Elim gebleven, maar toen moesten ze verder. Mozes had hen daar nooit weg gekregen, dat begrijpt u. Maar de wolkkolom ging verder! Toen moest het volk wel optrekken, want wat is Elim zonder de wolkkolom? Wat zijn palmbomen en waterfonteinen zonder de Heere? Dan wordt het water brak en dan vallen de bladeren af. Daarom moest het volk voort. 'Zegt de kinderen Israëls dat zij voorttrekken', dat is voortdurend weer van kracht.

Lees Bijlage 1 F

Vraag 16: Gods kinderen moeten leren dat er van henzelf niets meetelt, ze moeten gekastijd worden vanwege de zonde, ze moeten sterven aan de wereld, de zonde, aan hun eigen bedorven vlees. Wat is het nut hiervan?

Lees Bijlage 2 D Een ernstige vraag des Heeren

Vraag 17: Dominee Moerkerken schrijft: Wat is Mozes hier een type van Christus. Hoe is Mozes hier een type van Christus?

Lees 2 E De Heere komt en vraagt aan ons allemaal: 'Zou Mijn aangezicht moeten medegaan om u gerust te stellen?'

Vraag 18: Wat is dat, Gods aangezicht?

Vraag 19: Hoe kan de Heere nu Zijn aangezicht weer wenden tot ons, verloren, doodschuldige mensenkinderen?

Geef eens antwoord, tussen God en uzelf, wat zou u diep in uw hart nu geruststellen? Eerlijk zijn, hoor.

Vraag 20: Wat is het antwoord van Mozes op deze vraag? Waar dit antwoord van Mozes, deze bede van Mozes leeft, oprecht en waar, daar zál de Heere ook meegaan.

Lees nu Bijlage 4: Kohlbrugge. Immanuël – God met ons!

Bijlage 1: ds. A.P. Baaijens, Gedeelte van een Preek op 1 januari 2017 in Terneuzen.

En de HEERE toog voor hun aangezicht, des daags in een wolkkolom, dat Hij hen op den weg leidde, en des nachts in een vuurkolom, dat Hij hen lichtte, om voort te gaan dag en nacht. Hij nam de wolkkolom des daags, noch de vuurkolom des nachts niet weg van het aangezicht des volks (Ex.13:21-22)

Goddelijke leiding.

Zijn tegenwoordigheid

A Daar gaan ze. Twee miljoen mensen. Eindelijk verlost van het slavenjuk van Farao. De HEERE heeft ze met een sterke hand uitgevoerd, zo heeft Mozes gezegd in vers 3. Na die aangrijpende nacht, toen de engel des verderfs rondging in Egypteland. En overal waar geen bloed zat aan de bovendorpel en zijposten van de deuren moest de eerstgeborene sterven. De HEERE heeft ze uitgeleid. Op Zijn tijd en ook op Zijn wijze. Het belangrijkste was: 'en de HEERE toog voor hun aangezicht'. De HEERE met vijf hoofdletters. De God des eeds en des verbonds. De HEERE Die aan Zijn verbond gedenkt. Die naar Zijn vrijmachtig welbehagen haalt uit Egypte, Die dat ook vandaag doet als het gaat om het Egypte van de zonde. Die zondaren trekt uit de duisternis tot Zijn wonderbaar licht en leidt door de woestijn van het leven naar Kanaän. Hij geeft Zelf leiding. Van nature willen we zelf de weg bepalen. Wat een wonder als het anders mag worden. Als we gaan leren buigen voor de Heere. En ook als we gaan leren volgen. Dat is ook een levensles in het leven van Gods kinderen. Wie is onze koning? Wie is onze leidsman? *De HEERE toog voor hun aangezicht in een zichtbaar teken, in een wolkkolom en een vuurkolom, een rookzuil die naar boven wees. Waarin het vuur brandde. Overdag zag je dat niet zo goed maar als het donker was dan lichtte dat vuur op. Het vuur van de brandende heiligheid en het recht van de Heere. Het vuur wat Mozes ook had gezien in die brandende braambos, waar de HEERE zich toen bekend maakte met zijn naam HEERE. O, dat Hij een verterend vuur is en een eeuwige gloed bij Wie niemand wonen kan, weet u daar ook van? Niet alleen met uw verstand maar in de beleving met ons hart? Wie zal voor Hem bestaan? Het volk werd niet verteerd door het vuur. Hoe kwam dat? Een wolk omhulde dat vuur. Die wolk zag op Gods genade,*

waardoor het volk niet verteerd werd. Hoe kan een zondaar bestaan voor de Heere? Hoe kan de Heere een zondaar aanzien? Dat kan alleen in de Heere Jezus Christus. Daar wees die wolk op. De Heere gaf een zichtbaar teken van Gods genadige tegenwoordigheid in Christus. 'De HEERE toog voor hun aangezicht', dat is, zegt kant. 33, 'de Engel Gods; Hij is geweest de eeuwige Zone Gods'. Die wolk is niet meer weggegaan tot het volk in Kanaän was gebracht. Nu hebben we geen wolk- en vuurkolom meer. En toch hebben we wel een teken van de tegenwoordigheid van de Heere. Dat is Zijn Woord, de Bijbel, dat spreekt van Wie de Heere is; wie wij mensen zijn, die vanuit onszelf voor de Heere niet kunnen bestaan. Dat spreekt van zonde en recht maar ook van genade; dat spreekt van het vleesgeworden Woord, de Heere Jezus Christus. Hoe regeert de Heere nu Zijn Kerk? Dat doet Christus als die grote Leidsman door Zijn Woord en door Zijn Geest. En Zijn regering is rechtvaardig, wijs en zacht. Psalm 77: 21 zegt: 'Gij leidde Uw volk als een kudde, door de hand van Mozes en Aäron'. Dat wijst ons op de ambten. Christus wil Zijn Kerk regeren door middel van de ambten.

B 'En de HEERE toog voor hun aangezicht'. De wolk- en vuurkolom was geen horizontale kolom, maar een wolkzuil die naar boven wees. Want daar kon het alleen maar vandaan komen. Daar kan het ook in het jaar 2017 alleen maar vandaan komen. Die wolk was tot een schaduw overdag voor de hitte, want hoe kon het volk in de woestijn zijn waar het ontzettend heet kon zijn? Als er geen schaduw was kwam men om. Maar de Heere gaf in de hitte van de woestijn overdag de wolkkolom zodat ze konden voortgaan. Maar ook in de nacht als het donker was, als de weg niet gezien werd, als het ongedierte tevoorschijn kwam, als er gevaar was, toen lichtte de wolk. Als een licht in de duisternis. Die wolk- en vuurkolom zou ook straks gaan staan achter het volk, als een muur tussen het volk van Israël en het volk van Egypte dat wilde proberen om Israël ten onder te brengen. Als farao straks komt met 600 uitgelezen wagens, al de wagens van Egypte en de hoofdlieden over die alle (hoofdstuk 14 : 6). Die wolk- en vuurkolom zou de weg wijzen omdat er in de woestijn geen weg was, om voort te gaan dag en nacht, anders zouden ze verdwalen. Of eigen wegen kiezen, die niet goed waren. Omdat die wolk- en vuurkolom er was konden ze door de woestijn. Wat is het een rijk beeld van Christus. Hij haalt uit het Egypte van de zonde, Hij leidt door deze woestijn, wat is Zijn leiding nodig. Omdat Hij er is kan dat volk wat Hij

gekocht heeft met de prijs van Zijn bloed, voortgaan dag en nacht, geleid door Hem. Jesaja heeft geprofeteerd dat 'Die Man zal zijn als een verberging tegen de wind en een schuilplaats tegen de vloed, als waterbeken in een dorre plaats, als de schaduw van een zware rotssteen in een dorstig land'. De HEERE zal het waarmaken: 'Ik zal de blinde leiden door de weg die ze niet geweten hebben en door paden die ze niet gekend hebben, Ik zal de duisternis voor hun aangezicht tot licht maken en het kromme tot recht, deze dingen zal Ik hun doen. En Ik zal hen niet verlaten'.

C Dat hele volk was onder de wolk. Zo zegt Paulus het in 1 Kor. 10. Allen in Mozes gedoopt in de wolk en in de zee. Dat ziet op de afzondering onder de bediening van het genadeverbond. We weten dat niet heel dat volk ware Israëlieten waren. Niet heel dat volk was bekeerd, er waren twee soorten mensen, net als vandaag. Als de Heere ons heeft gebracht onder Zijn Woord, afgezonderd onder de bediening van Zijn genadeverbond. Wat een ontzaglijk groot voorrecht, maar ook een grote verantwoordelijkheid, om te mogen leven onder het Woord. Nu gaat het erom of de Heere nu werkelijk onze Leidsman is, of dat het moet gelden, wat Paulus ook zegt: 'in het meerderdeel van hen heeft God geen welgevallen gehad; want zij zijn in de woestijn ternedergeslagen' (1 Kor. 10 : 5). Dat was om eigen schuld. Het is zo'n verschil hoe we naar de eeuwigheid reizen. Het volk van Israël was ook een beeld van het volk van God. Hoe de Heere zondaren uit het Egypte van de zonde haalt en brengt door deze aardse woestijn in Kanaän. Bent u al uit Egypte gehaald, uit de slavendienst van de zonde, uit de duisternis tot Gods wonderbaar en heerlijk licht? O, dat kan ook nog in 2017. Omdat de Heere leeft, omdat er bij de Heere genade is. Dat wordt ook het wonder in het leven van allen die de Heere nu gaat halen uit dat Egypte van de zonde. Die krijgen leiding nodig, die gaan leren dat ze aan zichzelf niet zijn toebetrouwd. Die gaan vragen: Heere, wijs Gij mij Uwe wegen die Gij wilt dat ik zal gaan. Om geleid te mogen worden door die Geest der waarheid.

Zijn weg.

D De tekst zegt dat Hij hen op de weg leidde om voort te gaan dag en nacht. De Heere heeft ze geleid door de weg zoals Hij dat goed achtte. Vers 18: 'Maar God leidde het volk om, door de weg van de woestijn der Schelfzee'. Dat hadden ze niet gedacht. Ze hadden gedacht - dat was het ook meest

aannemelijke - dat ze langs de kust van de Middellandse Zee zouden gaan, via de handelsroute, naar het land van de Filistijnen. Zo staat ook in vers 17: 'De Heere leidde hen niet op de weg van het land der Filistijnen, hoewel die nader was'. Ze konden in een dag of tien in Kanaän zijn. Maar God leidde het volk om. Het gaat zo anders dan ze denken. De Heere bepaalt de weg. Hij neemt de leiding. Wat een zegen als we daaronder mogen gaan leren buigen. Wij wandelen van nature allemaal op die brede weg, bij de Heere vandaan. Wij hebben onze eigen weg gekozen. Jesaja heeft gezegd: 'Wij keerden ons een iegelijk naar onze eigen weg'. Dat is allemaal van God af. Het is de weg waar we onze eeuwige ondergang tegemoet lopen. Weet u wat het ergste is? Dat we er ten diepste geen last van hebben, dat we ons er wel thuis voelen. Ook al gaan we naar de kerk. We kunnen ook onze eigen weg zo kiezen in ons godsdienstig bezig zijn. Denk maar aan Saulus van Tarsen. Het is nodig dat er door onze eigen weg een streep gaat, dat we gaan leren vragen naar de weg van de Heere met het gebed van Ps. 25: 'Heere ai maak mij Uwe wegen door Uw Woord en Geest bekend'. We moeten van de brede weg gebracht worden op die smalle weg ten leven. Op die weg krijg je elke dag leiding nodig. Het is een levensles om niet je eigen weg te willen uitstippelen. Gods kinderen zitten daar na alle ontvangen genade ook nog zo vol van. Misschien wel gedacht, toen de Heere uit het Egypte van de zonde haalde, van kracht tot kracht zo naar Kanaän te gaan. Als de Heere overkomt en Hij een blijk van Zijn gunst doet ervaren, als het licht mag opgaan in het hart, dan kan er wel gedacht worden dat het niet meer anders wordt. Maar wat moet daarna geleerd worden dat de weg anders gaat dan ik denk. De weg gaat door de woestijn. Waar het kan lijken dat het niet goed gaat. Zo was het bij het volk van Israël. De Heere leidt niet naar het Noorden maar naar de weg van de woestijn van de Schelfzee. Straks komen ze voor de rode zee te staan, waar de weg doodloopt. Is dat nu de weg van de Heere? Waarom die omweg? Waarom die weg door de woestijn? Waar niets groeit, waar diepe afgronden zijn en kale rotsten, waar het onvruchtbaar is. Hoe moeten ze aan eten en drinken komen? Zo komen ze nooit in Kanaän. Toch blijkt die omweg een weg van behoud. Er kunnen in ons leven soms ook van die omwegen komen. Dat het zo anders gaat dan we denken, ook in ons jongen leven. Een ernstige ziekte die openbaar komt, of een sterfgeval, of allerlei teleurstellingen en onmogelijkheden in ons leven. Hoe moet het ooit

nog verder? Dan moet u maar vragen of de Heere al die wegen wil gebruiken tot onze waarachtige bekering. Dat we achteraf de Heere mogen danken voor de wegen die Hij gaat. Dat gaat Gods kind doen. Gehaald uit het diensthuis van de zonde leidt de Heere ze door de woestijn. Daarbij gaat Hij een omweg. Het is de weg die Hij nodig acht, waarin Hij juist ook de eer ontvangen zal. In die weg moet Gods kind leren dat er van hen niets overblijft en niets te verwachten is. Maar ook dat de Heere zo onuitsprekelijk goed is. Waarin alle dingen in het leven van Gods kinderen moeten meewerken ten goede. Waar Goddelijke lessen worden geleerd.

In de woestijn moesten ze leren hoe afhankelijk ze waren van de Heere. Want hoe moesten ze eten en drinken? De Heere heeft het op een bijzondere manier gegeven. Elke dag viel er manna. De Heere gaf hen water, kleding om aan te trekken en schoenen aan de voeten. En nu heeft de Heere het in de woestijn bij het volk op een bijzondere manier gedaan. Toen ze in Kanaän kwamen en ze konden eten van de inkomst van het land, hield het manna op. Wij zijn ook afhankelijk van de Heere. Ook voor ons eten en drinken, kleding, dak boven ons hoofd. Gods gewone weg is dat we het door middel van onze arbeid mogen verdienen. Dat we geld mogen ontvangen om de dingen te kopen voor ons noodzakelijk levensonderhoud. Maar wat zijn we in alles afhankelijk van de zegen van de Heere, zelf kunnen we niets voor elkaar krijgen. De Heere weet het ook als we niet werken kunnen. Dan kan Hij het op een bijzondere manier goed maken, want van Hem is het goud en het zilver, van Hem is het vee op duizend bergen. Dan mag het ons dagelijks gebed wel zijn: 'Heere, maak in Uw Woord onze gang en treden vast'. Dat het Woord van de Heere een lamp voor onze voet mag zijn en een licht op ons pad. Voor elke stap die we doen hebben we het licht en de leiding van de Heere nodig. Dat is de beste plaats. Om in dat tere afhankelijke leven van de Heere mogen leven. Bent u daar verlegen om? De omweg door de woestijn was tot onderwijs in afhankelijkheid, maar ook in de kennis van hun zonde en ongerechtigheid, hun onverbeterlijkheid. Wat hebben ze gemopperd, wat waren ze onverenigd met de weg van de Heere. Straks staan ze voor de rode zee. We hebben het gehoord, dat ze hebben gezegd tot Mozes: zijn we daarom uit Egypte gegaan? De Heere laat het elke keer weer vastlopen in het leven van Zijn kinderen opdat in die weg Hij Zelf de eer ontvangen zal. Opdat Christus benodigd wordt Die de rode zee is, als Hij een pad gaat banen waar

geen weg is. Wat hebben ze moeten leren in de woestijn dat ze zelf niet kunnen strijden. 'Maar de Heere zal voor ulieden strijden en gij zult stil zijn'. Wat is het pijnlijk gebleken dat ze zo onverbeterlijk waren. Wat kregen ze heerlijk voedsel uit de hemel, manna, dagelijks brood. Wat hebben ze erop gemopperd. Wat waren ze ontevreden, wat wilden ze ander voedsel hebben. Vlees. In de woestijn gaat de Heere Zijn kinderen leren dat al wat van henzelf is aan de kant moet: ik met mijn denken en kunnen en weten, opdat in die weg ik minder word, steeds minder. Maar dat Christus een gestalte mag krijgen in het hart, dat Hij mag wassen en toenemen. In de woestijn gaan ze de Heere leren kennen in Zijn heilig recht, Zijn toorn over de zonde, maar ook in Zijn genade. Daar gaan ze zichzelf leren kennen; lessen krijgen ze in Godskennis, in zelfkennis, ook in Christuskennis. Wat zouden ze veel gemist hebben als ze niet waren omgeleid door de woestijn. Als de Heere bij de Sinai Zijn heilige wet gaat geven. Ook als Hij de tabernakeldienst gaat instellen. Als Hij hen gaat wijzen op dat verzoenende bloed, in de tabernakel, waar alles wees op Gods recht. Ja, op de zondaar die sterven moet vanwege de zonde, maar ook op Gods genade in Christus, de dienst der verzoening. Waar alles heen wees naar het Lam van God.

De omleiding door de HEERE was tot bescherming van het volk. Want de HEERE zegt in vers 17 dat Hij ze niet heeft geleid op die kortere weg, opdat 'het den volke niet berouwe als ze de strijd zien zouden en wederkeren naar Egypte'. Het volk Israël was niet gewend om te strijden, en ongetwijfeld zouden ze in de strijd terecht komen met de Filistijnen. En dan zouden ze het gezegd hebben: laten we terugkeren naar Egypte. Ze zeggen het straks ook tegen Mozes, als ze voor de Schelfzee staan: 'Hebt gij ons daarom, omdat er in Egypte gans geen graven waren weggenomen, opdat wij in deze woestijn sterven zouden?'. Als ze dan terug zouden zijn gegaan, zouden ze op farao zijn gestuit die met een groot leger was uitgetrokken. Ze zouden vermorzeld zijn tussen twee vijanden. Dus de omweg was tot bescherming van het volk. Maar in het omleiden van dat volk heeft de Heere ook de vijand ten onder doen gaan, als straks farao met zijn leger in de rode zee verdronken wordt. Wij willen zo graag de Heere de weg voorschrijven. Wij denken dat we het beter weten. Maar om nu te mogen zien dat de weg van de Heere de beste weg is, om te mogen buigen onder die weg. Hij vergist zich nooit. Vaak

kunnen we dat pas achteraf zien. Als we er middenin zitten kunnen er zoveel vragen zijn. Straks mag Gods kind Hem eeuwig daarvoor dankzeggen.

Wat een verborgen zegen ligt er in omwegen. De Heere geve dat er ook in dit jaar van die Goddelijke lessen mogen worden geleerd in de woestijn van het leven. Onder Zijn Woord. Dat de Heere ons haalt uit Egypte. Maar ook als de Heere ons bracht op de levensweg, om nu van die Goddelijke heilgeheimen te mogen leren. Lessen die geleerd worden op de school van de Heere, in de woestijn, om geleid te worden naar Kanaän. Want weet u wat er in de woestijn ook geleerd wordt? Hoe verder geleid in de woestijn, hoe groter het wonder wordt dat een zondaar ooit in Kanaän komt. Niet in eigen kracht, maar door de HEERE alleen. Dat is Zijn trouw.

Zijn trouw.

E De Heere ging voor. En Hij nam de wolk- en vuurkolom niet weg. De hele woestijnreis niet. Daar zorgde de Heere voor. Weet u wat opmerkelijk is? Al die jaren in de woestijnreis van de kinderen Israëls is er nooit iemand omgekomen van honger of van dorst. Weet u waarom wel mensen zijn gestorven? Omdat ze teveel hadden gegeten. Met het vlees tussen hun tanden omgekomen. De Heere gaf altijd kleding die niet verouderde. Schoenen aan de voeten die ook niet versleten. Wat kunnen wij ons druk maken om al ons dagelijks bezig zijn, eten en drinken. Natuurlijk moeten we zorgen. Dat is de opdracht. Ons werk getrouw doen als de engelen in de hemel. Van Gods kinderen staat er dat de Heere zegt: zijt niet bezorgd wat gij eten zult, wat gij drinken zult, waarmee gij u kleden zult. De Heere zegt: zoekt eerst het Koninkrijk van God en Zijn gerechtigheid. Dat moet bovenaan staan. Maar voor Gods kinderen mag ook gelden: wel zorgen maar niet bezorgd zijn. Hun brood is zeker en hun water gewis. Wat zijn we gelukkig als we voor rekening van de Heere mogen leven. Van die Leidsman van Zijn kerk Die het alles heeft verdiend. Die heeft gehongerd in de woestijn en Die heeft gedorst aan het kruis. Het nieuwe leven sterft nooit meer. Volk des Heeren, de Heere geve om ook zo in alle dingen, ook in alle zorgen en alle moeite die er kan zijn het oog te mogen richten op Hem. Hij geve maar bij de voortduur een oog des geloofs op die Overste Leidsman en Voleinder des geloofs. Om achter Hem aan te mogen komen. Om zo de loopbaan te mogen lopen, ziende op Hem Die om de vreugde Hem voorgesteld, het kruis heeft

verdragen en de schande veracht. De Heere zorgt voor Zijn Kerk, naar lichaam en ziel. Ze zijn duur gekocht. Om zo voort te mogen gaan nacht en dag. Dan is het nodig dat de Heere daar elke keer ook een oog des geloofs voor geeft. Om de troost er van te mogen ervaren in het hart. Voortgaan, dag en nacht, ja, ook in de bange nachten als het zo donker kan zijn. Als de vijand - ook overdag - op de been kan zijn. Als u vreest nog een der dagen om te moeten komen in de handen van de vijand. Hoe donker ooit Gods weg mag wezen, Hij ziet in gunst op die Hem vrezen. Hoe kan het dan weer licht worden? Als Hij komt, Die het Licht is der wereld. Als Hij wil verkwikken en als Hij wil bemoedigen op Zijn tijd, ook in de woestijn van het leven.

F De wolk- en vuurkolom nam Hij niet weg. Weet u waarom Gods Kerk door de woestijn kan? Omdat waar het volk doorheen moest, eerst de wolk- en vuurkolom was doorgegaan. De HEERE ging voor. Daarom kon dat volk er ook door. En zo is het nog. Hoe kan Gods volk door de woestijn? Omdat er Een is geweest Die is voorgegaan. Die naar Egypte moest. Op de vlucht voor Herodes. Die Zich zo diep wilde vernederen om naar Egypte te gaan. De plaats van zonde en duisternis en schuld. Opdat het waar zou worden: 'uit Egypte heb Ik Mijn Zoon geroepen'. Opdat er een volk uit Egypte gehaald zal worden en geleid door deze woestijn en gebracht in Kanaän. Hij heeft de weg gebaad. Hij is in de woestijn geweest. Hij is in alle benauwdheid benauwd geweest. Doch zonder zonde. Hij draagt als een herder Zijn schapen als zij niet lopen kunnen, als zij geen voeten hebben om te gaan, als zij geen stap kunnen zetten. Maar Hij neemt ze bij hart en hand en Hij draagt ze door deze woestijn. Hij bepaalt ook de weg waar ze langs moeten. Hij wees de rustplaats in de woestijn waar de Heere wilde verkwikken. Hier wordt de rust geschonken, het vette van Uw huis gesmaakt. Als de Heere iets doet proeven en smaken van Zijn gunst onder Zijn Woord, onder de sacramenten. Hij bepaalde ook weer wanneer ze verder moesten. Dat ze weer moesten optrekken. Hij zorg dat Zijn kerk niet omkomt. En in die woestijn mogen er wel eens van die ogenblikken zijn dat ze mogen gaan uitzien naar het beloofde land. Hij is die grote Bewaarder Israëls, Die niet slaapt en Die niet sluimert. Wat Hij begonnen heeft, dat goede werk dat zal Hij voleindigen tot op de dag van Jezus Christus en dat is het wonder. Dat is het wonder van Zijn trouw. Hij nam de wolk- en vuurkolom niet weg. Dat is wel verdiend. Maar Hij nam de wolk- en vuurkolom niet weg, ondanks het

niet eens zijn met de Heere, met de weg van de Heere, ondanks het morren, ondanks het vergeten. Ondanks zoveel zonde, zoveel schuld, een schuld die alleen maar meer wordt, van de aarde naar de hemel. Wat een wonder dat de Heere nou Zijn volk niet zat wordt, dat Hij geen punt zet. Hoe komt dat? Ligt dat aan het volk? Nee, maar dat ligt nu vast buiten dat volk in dat Verbond dat van geen wankelen of bezwijken weet. 'Ik zal'. Dat is dat woord wat Hij gesproken heeft: 'Mijn raad zal bestaan en Ik zal al mijn welbehagen doen'. Dat is vanwege Hem Die dat volk gekocht heeft met de prijs van Zijn dierbaar bloed. Die de dood is ingegaan maar Die ook overwonnen heeft. Die zit aan de rechterhand van Zijn Vader. Gods kinderen hebben een levende Koning Die zit aan de rechterhand van de Vader, Die daar dag en nacht bidt op grond van Zijn volbrachte werk en Die ze leidt. Die daar ten goede is voor Zijn ganse kerk. Die ze ook kastijden moet vanwege de zonde, Die ze leert dat er van henzelf niks meetelt, Die ze doet sterven aan de wereld, de zonde, aan hun eigen bedorven vlees. Opdat Christus meer en meer een gestalte krijgt in het hart. Opdat Hij overblijft; Hij zal wassen en toenemen. Waar het wonder overblijft als ze straks in Kanaän mogen komen. Dat is geen verdienste van dat volk maar dat is door U alleen, dat is honderd procent genade. Om het eeuwig welbehagen.

Bijlage 2: ds. Moerkerken

De wolkkolom wijst de weg in de woestijn

A Israël is erdoor! Toen alle hoop hun gans ontviel, had God getoond dat Hij alléén God is. Toen de weg doodliep, aan twee kanten bergen, achter hen de Farao met zijn wagens en paarden en vóór hen de zee, had God wonderen gedaan. O nee, niet omdat hun geloof zo groot was geweest! Ze hadden geschreeuwd tegen Mozes en tegen God toen ze daar stonden voor de Rode Zee en geen raad meer wisten. Alles wat God in die nacht gedaan had, was werkelijk huns ondanks geweest. Ondanks hun ongeloof, ondanks hun gemurmureer, ondanks hun opstandigheid...en we moeten eigenlijk zeggen dat het nooit anders gaat, nu nóg niet. Als Gods kinderen erdoor komen, zal het altijd huns ondanks zijn. Het woord dat de Heere spreekt bij de profeet Ezechiël, blijkt telkens weer zo waar te zijn: 'Ik doe het niet om uwentwil, o huis Israëls, het zij u bekend...' Toch lezen we in de brief aan de Hebreëen: 'Door het geloof zijn zij de Rode Zee doorgegaan als door het droge'. Iemand zal misschien zeggen: hoe kan dat nu? Hoe is het één met het ander te rijmen? Waren zij nu opstandig of gehoorzaam, gelovig of ongelovig? Een mens kan toch niet gelovig en ongelovig tegelijkertijd zijn? o nee, kan dat niet? Zei die vader van die zieke jongen dan niet onder tranen: 'Ik geloof, Heere, kom mijn ongelovigheid te hulp'? Geloof en ongeloof kunnen in één volk dooreen gemengd zijn. Elke zondag zitten er mensen in de kerk die het Woord geloven en mensen die het niet geloven. Maar geloof en ongeloof kunnen elkaar ook afwisselen in het leven van Gods kinderen! Er kan soms maar zo heel weinig tijd tussen liggen. En zelfs kunnen geloof en ongeloof naast elkaar leven in één en hetzelfde hart, op hetzelfde moment. Dan is er strijd vanbinnen, zoals Rebekka een oorlog in haar binnenste voelde.

Maar nu is Israël erdoor. O, wat een nacht is dat geweest, toen Mozes zijn hand uitstreckte over het water van de Rode Zee! Toen de Heere een oostenwind beschikte, die door de waterstromen een pad heeft gebaad over de bodem van de Schelfzee voor de kinderen Israëls. Toen zijn ze op pad gegaan. De wolkkolom was achter hen en verspreidde haar licht over het pad dat God door de zee gebaad had. Maar naar de zijde van de Egyptenaren was de wolkkolom donker, duisternis. En als de kinderen Israëls dan halverwege de Rode Zee zijn, jaagt Farao hen na. Wij weten de

afloop van de geschiedenis. Als het dag wordt, ziet Farao in welk dodelijk gevaar hij zich heeft begeven. Dan verschrikt de Heere het leger van de Egyptenaren. De wielen van de wagens zinken weg in de modder, de hoeven van de paarden struikelen en als Farao de teugels wil wenden om zijn volk terug te doen keren, ontstaat er een verwarring in het midden van dat pad. Dan strekt Mozes aan de overzijde van de zee zijn staf opnieuw uit over het water en schikt de Heere het zo dat de waterstromen weer terugkeren in hun loop. Toen zijn de ruiters en de paarden in de zee verdronken. Ontzettend en aangrijpend moet dat schouwspel zijn geweest. Toen is het volk gaan zingen! Laat u dat niet ergeren of verbazen. Ze hebben niet gezongen uit leedvermaak maar vanwege de daden die God gedaan had aan Zijn vijanden. Een verheerlijking van de daden Gods. Toen had geheel Israël juichensstof. Toen geloofden ze aan Gods woorden. Toen zong al het volk des Hoogsten lof!

B *Hierna deed Mozes de Israëlieten voortreizen van de Schelfzee af, en zij trokken uit tot in de woestijn Sur.* Langzaam zet de stoet zich in beweging onder leiding van Mozes en Aäron. De wolkkolom wijst het pad in de woestijn Sur. Langzaam verdwijnen de wateren van de Schelfzee uit het gezicht. Weinig zal het volk hebben vermoed dat na dit uur van grote blijdschap zo'n zware beproeving zou volgen. Wat is het dikwijls in het leven van Gods kinderen zo, dat de zoetste vertroosting die ze ontvangen, voorboden kunnen zijn van zware beproevingen waarin de Heere hen leidt. Maar er is ervaring in het genadeleven voor nodig om dat te weten. En die ervaring missen de kinderen Israëls. Een tocht door de woestijn bij een temperatuur van 30 tot 40 graden of meer, daar moet u niet licht over denken. Toen ze het lied zongen aan de Schelfzee, was het vroeg in de morgen. Toen was de zon nog maar net op. Maar de uren verstrijken en als het middaguur gekomen is, dan raken ze heel hard door de watervoorraad heen. En dan bereikt het gerucht Mozes vooraan in het leger: 'Mozes, het water raakt straks op'. Maar de wolkkolom trekt maar verder en verder. Midden door de woestijn, steeds verder van de kust en het water af. Het wordt moeilijk. De kinderen gaan huilen, de moeders worden radeloos en de zon staat op het hoogste punt. Men rust wat, zoekt wat verkoeling, maar men moet weer voort, want de wolkkolom gaat verder. Dan wordt het avond. Is dit nu dezelfde dag waarop ze 's morgens gezongen hebben: 'Gij

voert hen zachtken door Uw sterkte tot de lieflijke woning Uwer heiligheid'? Onze tong kleeft aan het gehemelte van de dorst! Wat een bange avond en nacht is het hier. 'Heere, wat is Uw weg nu? Zullen we dan door Uw hoge hand door de Schelfzee zijn gevoerd, zullen we dan door Uw majesteitelijke arm van Farao zijn verlost en zult U ons dan laten sterven in deze woestijn? O God, wat zult U dan doen met Uw grote Naam?' Het wordt morgen. Dan gaat de wolkkolom weer verder. In de nacht heeft zij haar vurig schijnsel over het leger verspreid, tot schrik van het roofgedierte en tot bescherming van het volk. Dan gaan ze weer voort.

Wat kunnen ze nu doen met dat werk dat God gisteren deed? Ze hebben God weer nodig. Met het wonder dat God gisteren in hun leven werkte, kunnen ze vandaag niet leven. Voelt u waarom de Heere deze weg gaat? De wolkkolom vergist zich niet, hoor. Verstaat u waarom de Heere deze weg houdt met Zijn volk? Opdat ze niet zouden leven uit hetgeen geweest is, maar opdat ze Hem gedurig opnieuw zouden nodig hebben en opdat ze als ontledigde mensen de toevlucht zouden nemen tot de God der goden. Dat is Gods doel met de weg van Mara! Is dat ook niet de weg die de Heere houdt met u, volk van God? Er kunnen dingen in uw leven zijn gebeurd die u nooit zult vergeten en waarvan u niet durft te zeggen dat God ze niet deed. Dingen waarvan de zoete herinnering nog in uw ziel ligt, maar in de stand van het leven is het nu zo dat uw laatste druppel water op is en dat u vreest om te komen in de woestijn waarin u zich nu bevindt. Is dat niet vaak het raadsel in uw leven? Wat gebeurd is, is gebeurd. Nooit zullen de kinderen Israëls vergeten hoe Mozes eens zijn staf uitstrekke over het water. Nooit zullen ze vergeten hoe God door de woeste baren en brede stromen hun een pad baande, maar nu zeggen ze: ik vrees dat ik met alles nog zal omkomen en dat mijn einde nog zal zijn hier in de woestijn. Een schrikkelijke dood. Daar gebruikt de Heere velerlei middelen voor om Zijn Kerk in de weg van Mara te brengen. Hij kan ze in geestelijk opzicht leiden in de woestijn Sur. Hij kan ze ook door allerlei drukwegen en beproevingen in die engte brengen dat ze met wat geweest is het niet meer kunnen doen. Het water is op!

Mozes was in deze woestijn goed bekend. Het is mogelijk dat hij wel oases wist te liggen hier in de buurt. Toch leidt hij het volk er niet heen...waarom niet? Omdat hij niet anders doen mag dan de wolkkolom volgen! Het is heel

opmerkelijk dat het de wolkkolom is die het volk in de weg van Mara leidt. Zeker, er staat in de tekst dat Mozes de kinderen Israëls deed voortreizen, maar Mozes ging alleen maar achter de wolkkolom aan. Er kunnen tijden van donkerheid en beproeving zijn waarin Gods kind zichzelf heeft gebracht, omdat hij is afgeweken van Gods wegen. Dan brengen wij onszelf in de nood. Maar hier gebeurt iets heel anders. Hier is het volk in Gods weg en het komt tóch in de nood. Opdat het Hem opnieuw nodig zou hebben. Helaas ontbreekt het daar nu juist aan, want op die plaats komt het volk niet terecht. Het wordt wanhopig en opstandig. Op die plaats komen wij van onszelf nooit. Zoals het volk van Israël daar niet kwam, zo komt ook Gods volk daar nú niet.

Elim.

C Het was in Mara moeilijk geweest, maar in Elim was het goed. Twaalf waterfonteinen vormden daar twaalf meren in de woestijn. Zeventig palmbomen vormden een groot groen bladerdak waaronder velen konden zitten. Schaduw en water. Dat zijn de twee dingen die een pelgrim hier op aarde nodig heeft, ook in geestelijk opzicht. Schaduw onder de bedekkende gerechtigheid van de Heere Christus en levend water, dagelijks vers uit Hem gedronken. Ze zijn een dag of zeven in Elim gebleven, maar toen moesten ze verder. Mozes had hen daar nooit weg gekregen, dat begrijpt u. Maar de wolkkolom ging verder! Toen moest het volk wel optrekken, want wat is Elim zonder de wolkkolom? Wat zijn palmbomen en waterfonteinen zonder de Heere? Dan wordt het water brak en dan vallen de bladeren af. Daarom moest het volk voort. 'Zegt de kinderen Israëls dat zij voorttrekken', dat is voortdurend weer van kracht.

Een ernstige vraag des Heeren

D Verschrikkelijke omstandigheden waren het waarin de Heere deze vraag stelde. Mozes is veertig dagen op de berg geweest, zonder dat hij daar heeft gegeten en gedronken. De Heere heeft hem daar op een wonderlijke wijze onderhouden. God heeft hem op die berg getoond hoe Hij in het midden van het volk Israël zou willen wonen. Dat kan immers zomaar niet. Een heilig God kan zomaar geen gemeenschap hebben met een gevallen mens. Die mens zou verteren. (Lees in Exodus 32 deze geschiedenis).

Als Mozes dan op de veertigste dag van de berg komt...u weet wat er gebeurd is, een gouden kalf werd er gemaakt. De Heere zegt: 'Klim af, want uw volk dat gij uit Egypte hebt opgevoerd, heeft het verdorven'. De Heere zegt nu als het ware: Mozes, het is Mijn volk niet meer. Het is nu úw volk dat u uit Egypteland uitgevoerd hebt. Ze hebben een gegoten kalf gemaakt en ze hebben zich daarvoor gebogen. Laat me nu toe dat Mijn toorn tegen hen ontsteke en hen vertere. Zo zal Ik ú tot een groot volk maken! Maar Mozes schrikt. Och Heere, wil hij zeggen, dat kán toch niet. Wat zullen de Egyptenaren dan zeggen? Als Gij Uw eigen volk verteert, zal Uw Naam toch immers schade lijden? Dan zou de Heere Zijn verbond tenietdoen, de belofte van de komende Middelaar verbreken. Zo cirkelt alles in dit aangrijpende ogenblik om de komende Christus der Schriften. Mozes gaat in de bres staan bij God. 'Toen berouwde het de HEERE', zo lezen we in vers 14 van hoofdstuk 32, 'over het kwaad hetwelk Hij gesproken had Zijn volk te zullen doen'.

Toen Mozes in de poort van het leger stond, zei hij: 'Wie de Heere toebehoort, kome tot mij'. Dan verzamelen zich tot hem al de zonen van Levi, de stamgenoten van Mozes dus. Dan geeft Mozes dat ontzettende bevel: 'Alzo zegt de HEERE, de God Israëls: Een ieder doe zijn zwaard op zijn heup; gaat door en keert weder van poort tot poort in het leger en een iegelijk dode zijn broeder en elk zijn vriend en elk zijn naaste'. Dan gaan die Levieten met hun uitgetrokken zwaard door het leger en ze slaan, niemand sparend en niemand ontziend. Terwijl de Heere op de berg de weg der zaligheid aan het openbaren is aan Mozes, de middelaar, kiest het volk voor het gouden kalf en danst eromheen. En nu straft de Heere dit met de dood. Ook wij hebben de weg der verzoening versmaad, de prediking der verzoening veracht en onze eigen goden gekozen. Dat kan de Heere alleen maar straffen, zegt de Catechismus, met de allerhoogste straf aan lichaam en aan ziel.

Maar hoe is het optreden van Mozes toch te verklaren? De Bijbel zegt dat er op heel de wereld geen zachtmoediger mens was dan Mozes. Weet u wat de zaak is? Mozes had geleerd in zijn leven hoe godonterend en verschrikkelijk de zonde is. En als hij dan dat volk ziet zondigen, komt er zo'n heilige smart in zijn ziel dat hij alleen maar zeggen kan: 'Neem uw zwaard, kinderen van

Levi, en ga door'. Geloof maar dat Mozes daar heeft staan beven, toen hij al die mensen zag vallen onder het zwaard van de Levieten. Drieduizend doden – en toen was het genoeg. De volgende dag zegt Mozes tegen het volk: Jullie hebben vreselijk gezondigd. Nu ga ik voor jullie nog één keer de berg op. Ik zal het aangezicht van God zoeken. Misschien zal ik een verzoening doen voor uw zonde. Wat is Mozes hier een type van Christus. We lezen in Exodus 32:... *Och, dit volk heeft een grote zonde gezondigd, dat zij zich gouden goden gemaakt hebben. Nu dan, indien Gij hun zonde vergeven zult! Doch zo niet, zo delg mij nu uit Uw boek, hetwelk Gij geschreven hebt...* Heere, delg mij dan alstublieft maar uit Uw boek, maar ontferm U toch over dit volk. Het antwoord van de Heere is: *Die zou Ik uit Mijn boek delgen, die aan Mij zondigt*. Mozes, wil de Heere zeggen, Ik zal dit volk sparen. Ga maar terug, leid gij dit volk nu maar door de woestijn. Ik zal Mijn engel doen gaan voor uw aangezicht. Zie Exodus 32:34. Wat zegt de Heere dus? God bedoelt te zeggen: Mozes, Ik had beloofd dat u de tabernakel mocht bouwen, Ik had beloofd dat Ik zou komen wonen boven het gouden verzoendeksel. Mozes, dat zal Ik nu niet meer doen. Mozes, dat moet ú nu doen. U krijgt een engel mee op de weg. Nee, niet meer de Engel des verbonds, van Wie Ik gezegd heb dat Mijn Naam in Zijn binnenste is. Niet meer Christus, Mijn lieve Zoon, zal Ik voor uw aangezicht doen gaan! Nee, Ik geef u een geschapen engel mee op de reis en hij en u samen zullen het volk mogen leiden naar het land der belofte. *...want Ik zal in het midden van u niet optrekken, want gij zijt een hardnekkig volk*. Hier hebt u de kern van de zaak. De Heere zegt dat Hij hen niet zal verteren, ze zullen ook door de woestijn geleid worden, ze zullen het land beërven dat van melk en honing vloeit. Maar Zélf zal Hij in Christus niet meer meegaan. U krijgt Kanaän, een prachtig land, melk, honing, wijngaarden om te planten, alles wat u nodig hebt. U krijgt *alles, behalve Mij*. Niet meer de wolkkolom. Niet meer de vuurkolom. Er is rouw over het volk. Rouw, omdat de Heere geweken is uit het midden van het leger vanwege hun zonde.

'Nu dan, ik bidde, indien ik genade gevonden heb in Uw ogen, zo laat mij nu Uw weg weten en ik zal U kennen, opdat ik genade vinde in Uw ogen; en zie aan, dat deze natie Uw volk is'.

Wat bedoelt Mozes nu? Hij wil zeggen: 'Heere, U hebt ons het voorstel gedaan om een engel te sturen, een geschapen engel. En U hebt gezegd dat ik samen met deze engel het volk zal leiden door de woestijn naar Kanaän, maar, Heere dat kan toch niet!' Dan stelt de Heere de vraag waar het ons nu om gaat:

Zou Mijn aangezicht moeten medegaan om u gerust te stellen? Mozes, zijt ge dán gerust?

E Die vraag legt de Heere vandaag ook aan óns hart. 'Zou Mijn aangezicht moeten meegaan om u gerust te stellen?' Als ik denk aan de omstandigheden waarin het volk van Israël verkeerde toen de Heere die vraag stelde en ik denk aan de omstandigheden waarin wij verkeren in deze bange tijd, dan zie ik heel wat overeenkomsten. Ze zijn op reis, ze moeten de woestijn door, een onbekend pad. Ze weten de weg niet, ze weten de gevaren niet die hen bedreigen. En nu zegt de Heere: ga maar, ge krijgt een engel mee.

Zo staan wij in deze tijd als kerk, met onze kinderen, onze gezinnen, voor een onbekende toekomst. Wat zal die toekomst ons brengen? Gevaren, elke dag uw kinderen de deur uit, ouders. Je kijkt ze na, daar gaan ze met de tas op de fiets. Zullen ze weer thuiskomen? Hebt u dat nooit? Gevaren, ziekten... Hoe zal het in ons werk gaan? zullen we het mogen behouden? Een onbekende toekomst. De Heere komt en vraagt aan ons allemaal: *Zou Mijn aangezicht moeten meegaan om u gerust te stellen?* Er is immers zo heel veel om ongerust over te zijn. Of maakt u zich geen zorgen over de toekomst? Wat heb u nu nodig om u gerust te stellen?

Ik zie nog een overeenkomst met de omstandigheden waarin de Heere deze vraag aan Mozes stelt. Het volk heeft gezondigd. Ook wij hebben gezondigd. Schuld, persoonlijk; in onze gezinnen, in onze kerken. Er is door de zonde zo'n verwijdering gekomen tussen de Heere en Zijn kerk.

Als de Heere nu vandaag eens tegen u zou zeggen: 'Wat het uiterlijke betreft wil Ik u alles geven. Een mooi huis, een goede baan, een goede carrière, melk en honing, een mooi rapport, je diploma. Het zal je voor de wind gaan in het leven en je krijgt er nog een engel bij!'. Dat is niet zomaar wat. Een engel die u zal helpen, die u zal dragen. Zou dat voor u genoeg zijn om je gerust te stellen? Dat is een vraag!! Als de Heere u dat nu eens zou beloven, dat kán de

Heere geven. Ja, ook nu. Een engel met u. Dat betekent dat u veilig kunt fietsen op straat, dat uw huis niet in brand zal gaan, dat u bewaard zult worden voor ik weet niet hoeveel gevaren. Melk én honing. Alles wat u nodig hebt en nog luxe daarbij. Is dat genoeg om u gerust te stellen? Of.....*zou Mijn aangezicht moeten medegaan om u gerust te stellen?*

Wat is dat, Gods aangezicht? Mag ik het eens kinderlijk eenvoudig zeggen? Wij hebben God de rug toegekeerd door de zonde. Toen heeft de Heere ook óns de rug toegekeerd. Maar nu stuurt God nog de boodschappers van Zijn kant die u toeroepen: 'Laat u met God verzoenen!'. 'Och, of ge nog bekendet, ook nog in deze uw dag, hetgeen tot uw vrede dient!'. Er is een wonderlijke mogelijkheid dat de Heere Zich wendt, in gunst, en dat Hij Zijn aangezicht, Zijn gelaat, naar u toewendt. Hoe kan dat? Dat kan alleen maar in Christus. Hij was het Die met Zijn bitter lijden en sterven de straf droeg die Zijn volk de vrede aanbrengt. Plaatsbekledend en borgtochtelijk heeft Hij Zich in de bres gesteld. In Christus kan de Heere nu Zijn aangezicht weer wenden tot een verloren, doodschuldig mensenkind. Dat is wat als de Heere Zich omwendt en met Zijn vriendelijk aangezicht ons toeknikt. Mozes wist in zijn leven wat dat was. En nu vraagt de Heere hem: Mozes, zoudt ge nu alleen maar gerust zijn als dát gebeurt? Als ik in Christus, de Engel des Verbonds, mee zou gaan in Mijn gunst en in Mijn liefde, zou dát u geruststellen? Geef u eens antwoord, wat zou u diep in uw hart nu geruststellen? Eerlijk zijn, hoor. Dan moeten we misschien zeggen: 'Heere, we hebben genoeg aan melk en honing. Aan rijkdom en overvloed, aan een engel om ons te bewaren voor allerlei gevaren, zoals U in Uw voorzienigheid met alle mensen handelt en in Uw algemene goedheid'. Of is het aangezicht van God ons meer waard geworden dan alles en zeggen we: 'Héere, dán alleen zou ik gerust zijn'? Zou dát het enige zijn dat uw verslagen en bange hart geruststelde, als Mijn vriendelijk en verzoend aangezicht in Christus, de Zoon van Mijn liefde, u zou begeleiden en verlichten? Of...kunt u met minder toe? Moet u zeggen: ja, ik heb wel zorgen, ik ben wel ongerust. Over mijn gezondheid, mijn werk en over duizend dingen meer van dit aardse leven. U moet niet denken dat ik nooit wakker lig. Maar als ik nu zeker zou weten dat de Heere zou zeggen dat ik een engel op mijn levenspad zou krijgen die mij melk en honing zou garanderen, dan zou ik gerust zijn. Toch, of niet? Of, zou Gods aangezicht mee moeten gaan? 'Och, Heere, één blijke van Uw gunst...'

Het antwoord van Mozes is resoluut, eerlijk en oprecht. *Indien Uw aangezicht niet medegaan zal, doe ons vanhier niet optrekken*. 'Laten we dan hier maar blijven. Kanaän, wat is het zonder Uw aangezicht? Als we daar nu komen, Heere, en we hebben alles wat ons hart maar begeert, en we worden oud en we sterven daar in Kanaän... Heere, wat hébben we dan? Als Uw aangezicht er niet is, in Christus, de Engel des verbonds? Heere, ik wil en kan zonder Uw aangezicht geen stap doen. Ik zou niet weten waar ik heen moest'. Is dat ook uw antwoord? Is het nu in uw hart ook zo dat u zeggen moet: 'Heere, als Uw aangezicht niet meegaat, Uw lieve gunst in Christus, Heere, dan kan ik mijn werk niet doen, dan kan ik niet naar school, dan kan ik mijn gezin niet regeren, dan kan ik mijn ambt niet uitoefenen. Want zonder Uw aangezicht kan ik geen stap doen. Maar mét Uw aangezicht kunnen we de wildernis wel door!

Mozes ziet om zich heen. Er is geen pad te zien. Waar moet hij heen? Heere, als Uw aangezicht meegaat, zullen we het weten. Dan is de wolkkolom er en de vuurkolom, die gaan vóór. Dan kunnen we de vijanden wel onder ogen zien, dan kunnen we de honger en de dorst wel ontberen, dan kunnen we de schorpioenen en de slangen wel met onze voet vertreden. Dan zal het wel gaan.

Met die vraag komt de Heere nu nog naar ons toe: *Zou Mijn aangezicht moeten medegaan om u gerust te stellen?* God in gunst in ons midden en Zijn vriendelijk aangezicht lichtend over een mensenkind. O, wat zou dat groot zijn! Wat een liefde en vrede zou er dan onder ons zijn, en wat een aangename rust.

Indien Uw aangezicht niet medegaan zal, doe ons vanhier niet optrekken. Waar die bede leeft, oprecht en waar, daar zál de Heere ook meegaan. 'Ook deze zelve zaak, die gij gesproken hebt, zal Ik doen!'

Bijlage 3: Theodorus van der Groe

Na geschreven te hebben over de kennis van ellende en verlossing, schrijft ds. v.d.Groe over dankbaarheid en vreugde in God, aan de hand van de H.Catechismus, vraag 90: 'wat is de opstanding van de nieuwe mens? Antw.: een hartelijke vreugde in God door Christus, en een lust en liefde om naar de wil Gods in alle goede werken te leven'.

De weg met blijdschap wandelen; vreugde in God.

Jesaja 61:10: "Ik ben zeer vrolijk in de Heere, mijn ziel verheugt zich in mijn God, want Hij heeft mij bekleed met de klederen des heils, de mantel der gerechtigheid heeft Hij mij omgedaan".

Wanneer een zondaar aldus ogen des geloofs ontvangt, om op Jezus te zien, handen en armen om Hem aan te grijpen, voeten om tot Hem te komen, en een hart om zich in Hem te verliezen, dan wordt hij ook dadelijk door deze Middelaar gebracht en geleid tot God de Vader. (...)

Daar het nu aldus in de ziel komt toe te gaan, daar kan het niet anders zijn, of er ontstaat in het hart van zo een bekeerde zondaar een innige zielsverlustiging, vreugde en blijdschap in God door Christus, zodat God in Christus het enige en hoogste Voorwerp wordt van al zijn vermaak. Het hart wordt dan, door het gevoel van Gods liefde en door de beschouwing van Zijn dierbaarheid en zalige algenoegzaamheid, in en door Christus Jezus, zodanig ingenomen en vervuld dat het ónmogelijk is, om recht uit te drukken wat een innige en tedere blijdschap er dán in God gesmaakt wordt. De gehele wereld, met alles wat daarin is, kan het honderdste gedeelte van die vreugde en blijdschap niet aanbrenge, die er in God ondervonden wordt, wanneer de ziel enigszins tot Zijn nabijheid en gemeenschap in Christus wordt toegelaten. Dan komt de hemel in het hart wanneer God in Christus gekend en als de God zijns heils aangenomen en omhelsd wordt. Tevoren geniet hij veel vergenoeging in de ijdele dingen van de wereld, maar als de mens in Christus tot God gebracht wordt, dan ondervindt hij, dat hij nog nooit van al zijn leven enige ware blijdschap gekend heeft. Deze vreugde in God blust alle andere vreugde zodanig uit, dat de ziel moet belijden dat er buiten God geen wezenlijke vreugde in enig ding, hoe begeerlijk het ook zou mogen zijn, is te vinden. Dan smaakt de ziel in God, in Zijn dienst en gemeenschap, zoveel

zaligheid, dat alles wat buiten God is, ganselijk als schade en drek wordt gerekend. Ja, dan verlustigt zich de ziel zodanig in God, dat zij moet uitroepen met Asaf (Ps.73:25): “Wie heb ik nevens U in de hemel? Nevens U lust mij ook niets op de aarde!”.

De ware vreugde des geloofs wordt ook hieruit gekend, dat zij de tederste en grootste is van álle vreugde, en zelfs in het midden van alle wereldse tegenspoeden en droefheden kan bestaan en die doen verdwijnen. Gods kinderen schatten haar boven alle vreugde, die er maar wezen kan. Eén drupje van deze hemelse nektar kan hun de ganse wereld met al haar ijdele vreugde gemakkelijk doen vergeten. Zo menigmaal als zij er een weinig van in hun zielen mogen smaken, kunnen zij met de dichter uitroepen: ‘Gij hebt vreugde in mijn hart gegeven, meer dan ter tijd als haar (te weten der wereldlingen) koren en most vermenigvuldigd zijn’. Dit is in alles zuiver hartenwerk. Dit alles baart een wonderlijke rust, een tedere en gevoelige vreugde, kalmte en vrede in het hart, die alle verstand te boven gaat, en die niet anders dan bij bevinding kan gekend worden.

Gewisselijk, het kán niet anders zijn, of waar deze vreugde in God recht innig en hartelijk is, daar ontdekt zij zich óók naar buiten, in een blijmoedig en vrolijk gelaat van het aangezicht; in een vrolijke uitspraak van de tong en in blijde gezangen, gelijk wij in de Heilige Schrift overvloedige voorbeelden vinden omtrent de heiligen en gelovigen, die zich in God de Heere, en in Zijn zalige dienst en genieting verheugden. Nee, altijd zich met een droefgeestig gelaat voor de wereld te vertonen, gedurig het hoofd te laten hangen als een bieze, altijd evenzeer te steunen en te zuchten, kan ónmogelijk bestaan met de ware geestelijke en hartelijke vreugde in God. Dat leert ons de Zaligmaker in Mat.6 : 16, waar Hij Zijn discipelen vermaant, dat, wanneer zij vasten en bedroefd zijn, zij nochtans geen droevig gezicht zouden tonen, gelijk de geveinsden, die hun aangezichten mismaken, opdat zij van de mensen zouden gezien worden. Nee, toehoorders, de ware geestelijke vreugde der ziel in God vereist, als zij enigszins levendig is, ook een vrolijk gelaat en betamelijke uitingen van blijdschap.

En dit nu is die zalige vreugde in God, waartoe de mens gebracht wordt in de bekering.

Het ware te wensen, kinderen van God, dat gij méér van die heerlijke vreugde in u mocht ondervinden, dat gij u meer in de God uws heils mocht verheugen en u te allen tijde in Hem, door Christus, verblijden! Wat zoudt gij dan gedurig voor de Heere kunnen leven, en van de zonden afstand doen. En dit zoudt gij ook kunnen doen, als uw zonden en uw ongelovigheid u niet gedurig in de weg stonden.

Ik wenste, dat de Heere Zelf u maar steeds wil leren, dat gij recht hebt om u gedurig, door Christus, in Hem hartelijk te mogen verheugen en dat gij vrijelijk altijd met de kamerling uw weg met blijdschap moogt wandelen. Ja, de Heere eist van u niets anders dan dat gij Hem steeds dienen zult met vreze, en u verheugen met beving, en dat het uw zonde is, zo dikwijls als gij ánders doet. Daar is een weg voor u, kinderen van God, die wij vóór alle dingen, hiertoe gedurig hebben in te slaan, en waar de Heere Zelf ons gedurig inleiden moet, en dát is het werkelijke en dagelijkse leven, door de geloofsvereniging met Christus. Wij moesten staan naar meer Evangelisch licht, om gedurig en gelovig gebruik van de Heere Jezus en van Zijn volheid te maken, om ons door Hem tot de Vader te laten leiden. Wij moeten ons door Christus meer en meer van al het wettische laten ontledigen en in en door Hem die oude zuurdesem uitzuiveren, dan zouden wij op de rechte koers zijn, om in de blijdschap des Heeren en in de vertroosting des Heiligen Geestes te wandelen. En om ons steeds te laten leiden met alle blijdschap en verheuging.

Bijlage 4: Dr. H.F.Kohlbrugge, IMMANUEL – God met ons!

God met ons! Welk een Leidsman op onze pelgrimstocht. Een wolk- en vuurkolom is Hij bij Zijn geliefde volk dag en nacht. O, Wie is Hij en wie zijn wij! De grond ligt niet in *mijn*, maar in *Zijn* doen. En nu Hij met ons is, Hij, God, de Sterke God, sterk in liefde, sterk in macht, sterk in trouw, sterk in gerechtigheid, genezen zal Hij, leiden, dragen, en geduld hebben, en Zich steeds ontfermen met hartelijke ontferming. Het kan ons aan niets ontbreken, wat nodig is voor lichaam en ziel, voor tijd en eeuwigheid; niets kan ons schaden, niets kan ons ontbreken van al hetgeen Hij ons gunt. Geen leeuw op de weg kan ons verscheuren of verslinden, Hij is met ons. Hij heeft gezegd: 'Ik zal u niet verlaten', zodat wij moedig mogen zeggen: Immanuël is mijn Helper.

Immanuël, dat zij ons wachtwoord in het leven!

Immanuël, dat zij onze grond tegen het beschuldigende geweten!

Immanuël, dat zij onze troost in de nood vanwege onze zonden, in het lijden omwille van de gerechtigheid.

Wees niet bevreesd, o mijn ziel. Wat zijt gij zo onrustig in mij! – zo spreke eenieder die deze Naam met zijn hart noemt. Immanuël zal het voorzien. Gaat het in het gericht, Hij gaat mee, Hij blijft bij ons, een trouwe Pleitbezorger. Terwijl wij slapen, waakt Hij over ons. Als wij wakker zijn, regeert Hij ons door Zijn Geest tot alle goed. In nood geeft Hij Zijn engelen over ons bevel. In lijden droogt Hij de tranen af van onze wangen. Immanuël waar wij ons bevinden, en zoals wij ons bevinden. Hij ziet geen zonden in Jakob en geen verkeerdheid in Israël. Hij reinigt altijd in Zijn bloed.

Immanuël is onze vrede, onze vreugde, ons leven, onze schat. Met de vergeving van alle zonden vertroost Hij Zijn volk telkens weer, totdat Hij ons huiswaarts wil brengen, in het paleis van de Koning, dan zendt Hij zangers en speellieden en trommelende maagden tot ons, en – wees welkom, liefelijke eeuwigheid! – Hij Zelf is ook daar.

Immanuël van de moederschoot af aan, Immanuël in de ouderdom, Immanuël bij de zuigelingen, Immanuël in het leven, Immanuël in de dood.

Eeuwig, eeuwig zullen wij in Zijn zalig licht, eeuwig voor Zijn aangezicht Zijn
Naam noemen: **IMMANUEL**